

Omgaan met de media

Als slachtoffer aan het woord

Je bent slachtoffer van een ongeval, een misdrijf of een ander drama. Kranten, radio of televisie berichten erover. Hoe ga je om met de publieke aandacht? Wat heb je erbij te winnen of te verliezen? Wat zijn je rechten en plichten? Wat kan je doen om de berichtgeving correct te houden? Kan de pers je helpen?...

In de media ... of liever niet?

2

Je kan er ook voor kiezen niets te zeggen

Niemand is verplicht om in te gaan op vragen van journalisten. Geen enkele wet gebiedt een burger de pers te woord te staan. Je hebt, altijd en overal, het recht te zwijgen.

Soms dringen journalisten aan. Weet dat hun argumenten vaak te maken hebben met hun noden, en met deze van hun lezers, kijkers of luisteraars. Dit loopt niet noodzakelijk samen met jouw belang. Zeg nee als je dat wil. En vooral: eens je begint te praten is het soms moeilijk grenzen te trekken, zeker in moeilijke omstandigheden. Denk dus twee keer na, en laat je niet te snel meeslepen.

Je wil je verhaal brengen

3

Redenen om te praten

Er zijn vele redenen om te praten met de pers. Je wil dat de informatie die gegeven wordt juist is en dat de feiten bekend worden. Misschien wil je fouten rechtzetten. Je kan je verhaal brengen met de bedoeling te waarschuwen of op te roepen tot maatregelen om gelijkaardige zaken in de toekomst te vermijden. Of je wil goede raad geven aan anderen.

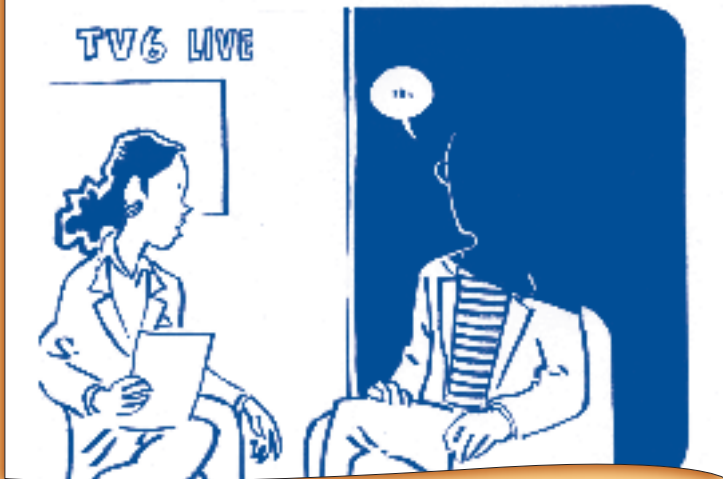
Alleen? Of laat je je liever bijstaan?

4

Je moet het niet alleen doen

Je hebt er niet voor gekozen in de belangstelling te staan. Je hebt geen ervaring met de pers, en je bent wellicht niet opgeleid om te spreken in het publiek. Misschien ben je verdrietig, kwaad, verlegen of voel je schaamte.

Indien je toch je verhaal wil brengen, kan je je laten bijstaan. Professionelen kunnen je helpen, zoals de mensen van Slachtofferhulp (Centra Algemeen Welzijnswerk) of een andere organisatie (je vindt een lijst met adressen achteraan), maar soms ook mensen uit je omgeving die gewoon zijn het woord te voeren: een leraar, je advocaat of iemand uit je vereniging.

Je naam in de krant, je gezicht op TV? Of liever anoniem?

5

Je kan ervoor kiezen anoniem te blijven

Soms wil je je verhaal kwijt, maar wil je daarom niet zelf in de belangstelling staan. Je kan dan vragen om anoniem te blijven. Aan een dagbladjournalist stel je als voorwaarde je naam niet te vermelden. Op radio en TV zijn er vele middeltjes (donker beeld, vervormd geluid...) die garanderen dat je identiteit niet bekend raakt. Vraag ook dat je huis of interieur niet in beeld komt.

Aan elke reporter apart... of liever aan allen tegelijkertijd?

6

Je kan je verhaal in één keer vertellen

Soms tonen meerdere persmensen belangstelling. Journalisten zijn met velen. Er zijn verschillende kranten, meerdere radio- en TV-stations, daarbij komen nog de tijdschriften en de internetmedia. De een na de ander kan vragen stellen. Zo moet je vele keren hetzelfde vertellen.

Je kan een plaats en moment afspreken om ze samen te woord te staan. Zo vermijd je je verhaal steeds opnieuw te moeten doen, en verhinder je ook dat almaar nieuwe vragen kunnen worden gesteld.

Blijf bij de zaak...

7

Zeg liever wat minder... dan te veel

Je bent slachtoffer van een ongeval, een misdrijf of ander onheil. Dat journalisten hierover verslag uitbrengen is vaak niet te vermijden, en soms zelfs een goede zaak.

Maar het is niet fijn als naast de berichtgeving over de feiten ook andere verhalen over jou of je familie de ronde gaan doen. Ga dus liever niet in op al te persoonlijke vragen, op vragen over familiegeschiedenissen, burenruzies of andere privé zaken. Begin ook nooit te praten over anderen.

Kinderen zijn extra kwetsbaar

8

Bescherm kinderen

Ook kinderen kunnen slachtoffer worden of betrokken zijn bij feiten waarvan jij slachtoffer bent. Kinderen en jongeren zijn extra kwetsbaar. Daarom bespreek je best vooraf met hen wat de voor- en nadelen zijn van praten met de media. Kinderen kunnen niet genoeg inschatten wat ze wel en niet kunnen zeggen en wat de impact van hun getuigenis kan zijn. Kinderen hebben vaak grote verwachtingen naar wat gepubliceerd of uitgezonden wordt over hun situatie en voelen zich miskend als dit niet of in hun ervaring fout gebeurt. Bereid kinderen dus steeds goed voor op het geven van een interview. Zorg dat er een vertrouwenspersoon van het kind bij is tijdens het interview. Maak vooraf duidelijke afspraken met de journalist. Wanneer het verhaal van het kind in de krant komt wordt dat ook gelezen door andere kinderen. Weet dat zij hier misschien op zullen reageren en het kind anders gaan bekijken. Denk er ook aan dat jouw woorden ook een weerslag kunnen hebben op je kinderen. Weet ook dat kinderen ten aanzien van wie een jeugdbeschermingsmaatregel loopt, wettelijk niet met naam en toenaam vermeld mogen worden in de media. Journalisten die dat toch doen zijn strafbaar.

Een beeld zegt ... soms meer dan je wil

9

We leven in een wereld van beelden

Nog meer dan over de feiten te praten, willen de kranten- en televisiejournalisten ze laten zien. Je kan vragen dat voor jou emotionele beelden niet getoond worden. Weet echter dat de pers niet altijd op je vraag in zal gaan.

Eens beelden genomen zijn, kunnen ze later opnieuw gebruikt worden. Daarom is het goed je vraag schriftelijk te herhalen indien deze beelden toch getoond worden.

Wat met klachten?

10

Soms loopt het fout

De feiten worden verkeerd weergegeven of er worden je dingen in de mond gelegd die je nooit hebt willen zeggen. Dan moet je dat melden, of vragen dat iemand dat in je plaats doet. Spreek eerst met de betrokken reporter en vraag dat hij of zij het foute bericht rechtzet. Als dat niet lukt, schrijf dan een (aangetekende) brief aan de hoofdredacteur. Indien je ernstige schade hebt geleden, kan je aan de rechter een rechtzetting en/of compensatie vragen. Hierbij heb je de hulp van een advocaat of een gespecialiseerde hulpverlener nodig. Je kan je ook richten tot de Raad voor de Journalistiek: *IPC Residence Palace, Wetstraat 155, 1040 Brussel, info@rvdj.be*

Het beroep van journalist

11

Ook de pers heeft een erecode

Wie vindt dat zijn belangen geschaad zijn kan een klacht sturen aan het secretariaat van de Raad voor de Journalistiek. Aan een procedure bij de Raad zijn geen kosten verbonden. De ombudsman van de raad gaat eerst na of een minnelijke regeling mogelijk is, bijvoorbeeld met een nieuw artikel of een rechtzetting. Als je geen minnelijke regeling wenst, of als ze niet mogelijk is, doet de Raad een uitspraak. Een veroordeling is voor de betrokken journalist of redactie een zware blaam. De Raad voor de Journalistiek is een onafhankelijke instantie, en heeft als bestaansreden dat de media zich werkelijk houden aan de eigen erecode.

Met deze kleine brochure willen we tips aanreiken aan slachtoffers die van ver of nabij in contact komen met de media. Wat vind je ervan? Met alle vragen of opmerkingen kan je terecht bij het Nationaal Forum voor Slachtofferbeleid (adres hieronder).

Federale Overheidsdienst
Justitie

Nationaal Forum voor slachtofferbeleid

Waterloolaan 115 • 1000 Brussel • T 02 210 56 25 • www.slachtofferrechten.just.fgov.be

Steunpunt Algemeen Welzijnswerk - Slachtofferhulp

Diksmuidelaan 36A • 2600 Berchem • T 03 340 49 24 • www.slachtoffer-hulp.be

Ouders van Verongelukte Kinderen

Leon Theodorstraat 85 • 1090 Jette • T 02 421 65 80 • www.ovk.be

ZEBRA – bondgenoot van kinderen van de weg

Bondgenotenlaan 134 • 3000 Leuven • T 016 31 91 10 • www.zebraweb.be

Child Focus – Stichting voor Vermiste en Seksueel Uitgebuide Kinderen

Houba-de Strooperlaan 292 • 1020 Brussel • T 02 475 44 11 • www.childfocus.be

Illustraties: Philip Paquet • *Tekst en leescomité:* D. Depover, I. De Schrijver, B. Janssens, B. Noë, M. Rolland, A. Rubbens, L. Stappers, F. Steppe, L. Vermeulen, F. Voets • *Lay-out en druk:* MEGALUNATRIUMVIRAAT • *Verantwoordelijke uitgever:* A. Bourlet, Waterloolaan 115, 1000 Brussel.

Januari 2008